

Strategický plán sociálního začleňování pro město Odry

www.socialni-zaclenovani.cz

Obsah

Úvod	3
Členové a pracovní skupiny Lokálního partnerství Odry	5
BYDLENÍ, DLUHY A FINANČNÍ GRAMOTNOST	7
VZDĚLÁVÁNÍ A VOLNÝ ČAS	11
ZAMĚSTNANOST	17
Realizace opatření, monitoring plnění plánu a jeho aktualizace	20
Seznam zkratk	21
Příloha 1 – Agentura pro sociální začleňování	22
Příloha 2 – Udržitelnost nastavené spolupráce a procesů	26
Příloha 3 – Sociálně odpovědné veřejné zakázky	27
Příloha 4 - Projekt „Příležitost dělá(t) zaměstnance“	28

Úvod

Město Odry projevilo v roce 2012 zájem o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (působící ve struktuře Úřadu vlády ČR) a tato spolupráce byla v lednu roku 2013 zahájena. Tento Strategický plán sociálního začleňování pro město Odry, který vznikl za zapojení místních neziskových organizací, státních a samosprávných institucí (sdružených v Lokálním partnerství Odry) a Agentury pro sociální začleňování (dále ASZ) v průběhu první poloviny roku 2013, je prvním výsledkem této spolupráce.

Příprava strategického plánu je jedním z nástrojů, který ASZ při svém působení v městech a obcích využívá. Po schválení orgány města by se měl tento plán stát závazným dokumentem města v oblasti sociálního začleňování. Kromě strategického plánu vzniká v Odrách situační analýza, která má napomoci podrobněji zmapovat situaci osob žijících v chudobě a těch, kterým toto nebezpečí hrozí. ASZ dále městu a místním institucím poskytuje a během trvání spolupráce i nadále bude poskytovat projektové poradenství a průběžně bude vyhodnocovat naplňování strategického plánu a tento plán aktualizovat.

Při přípravě strategického plánu vznikly v rámci Lokálního partnerství Odry tři pracovní skupiny – *Bydlení, dluhy a finanční gramotnost; Vzdělávání a volný čas a Zaměstnanost* – které formulovaly opatření obsažená v dokumentu. Vzhledem k tomu, že oblast bezpečnosti a prevence kriminality se v Odrách již zabývá Plán prevence kriminality města Odry a aktivně fungující komise prevence kriminality Rady města, bude v rámci efektivity práce oblast bezpečnosti a prevence dále řešena právě v této platformě, aby nedocházelo ke zbytečnému zdvojování aktivit na úrovni komise Rady a pracovní skupiny Lokálního partnerství.

Samotný obsah strategického plánu vychází zejména z potřeb cílové skupiny a místních partnerů, dále obsahuje také opatření, které ASZ úspěšně pomáhá zavádět v jiných městech a z různých důvodů byla shledána jako vhodná k využití také v Odrách.

Kromě podrobně definovaných opatření obsahuje plán také obecněji formulovaná doporučení, která mohou být v následujícím období detailněji rozpracována a také využita.

Cílovou skupinou opatření obsažených v tomto dokumentu jsou všichni občané města Oder, kteří se z různých důvodů ocitli nebo ocitnou v ohrožení sociálním vyloučením – ať už mají

ztížený přístup k institucím a službám, jsou odříznuti od vzdělávacích příležitostí nebo se například potýkají s nahromaděnými problémy, které sami neumí efektivně řešit, např. zadluženost, ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, vzdělání, závislost na sociálních dávkách, špatné právní povědomí, apatie, závislost na lichvářích, neschopnost hospodařit.¹

V neposlední řadě je existence tohoto koncepčního dokumentu také výhodou při podávání projektových žádostí v oblastech, které Strategický plán obsahuje.

Rád bych na tomto místě poděkoval všem těm, kteří se aktivně zapojili do tvorby tohoto dokumentu a jsou připraveni i nadále spolupracovat při naplňování stanovených cílů.

Vladimír J. Kružík,

lokální konzultant ASZ pro Odry

¹ Více na <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>

Členové a pracovní skupiny Lokálního partnerství Odry

Subjekty začleněné do Lokálního partnerství Odry

AC AERO, s.r.o. (www.acaero.cz)

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s. - Klub ZVONEČEK
(www.klubzvonecek.wz.cz)

Charita Odry (www.odry.charita.cz)

Město Odry (www.odry.cz)

Městská policie Odry (www.odry.cz/mp.asp)

Oderská městská společnost, s.r.o. (www.oderskams.cz)

Policie ČR, obvodní oddělení Odry (www.policie.cz/clanek/obvodni-oddeleni-odry.aspx)

Stavzem, s.r.o. (www.stavzem.cz)

Střední škola Odry (www.ssodry.cz)

Úřad práce ČR, pracoviště Odry (www.portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/kop/odry)

Vzájemná důvěra, o.s.

Základní škola Komenského, Odry (www.komenska.com)

Základní škola Pohořská, Odry (www.zsodrypohorska.cz)

Pracovní skupiny Lokálního partnerství Odry

Pracovní skupina Bydlení, dluhy a finanční gramotnost

Miroslava Hrčková, vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Odry

sr.Iris Pavelková, Charita Odry

Jaroslav Zdražil, jednatel, Oderská městská společnost, s.r.o.

Šárka Žilová, vedoucí ubytovny, Oderská městská společnost, s.r.o.

Pavčina Šubrtová, sociální pracovnice OSPOD odboru sociálních věcí MěÚ Odry

Pracovní skupina Vzdělávání a volný čas

Pavla Baráková, sociální pracovnice SAS pro rodiny, Klub Zvoneček

Alena Buczková, vedoucí odboru kultury a školství MěÚ Odry

Jaroslava Dokoupilová, ředitelka, SŠ Odry

Klára Galetková, ředitelka, Klub Zvoneček
Libor Helis, místostarosta, Město Odry
Josef Hladný, ředitel, ZŠ Komenského, Odry
Radek Hendrych, zástupce ředitele, ZŠ Komenského, Odry
Jan Jursík, ředitel, ZŠ Pohořská, Odry
Renata Šandová, zástupkyně ředitele, ZŠ Pohořská, Odry
Libuše Králová, zástupce ředitele, SŠ Odry
Jana Tvrdohňová, sociální pracovnice OSPOD odboru sociálních věcí MěÚ Odry

Pracovní skupina Zaměstnanost

Lukáš Bršťák, majitel firmy, Stavzem, s.r.o.
Miroslava Hrčková, vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Odry
Eva Janošová, členka rady města Odry
Eva Janovská, vedoucí referátu zaměstnanosti, Úřad práce Odry
Jaromír Kaspřík, ředitel, Úřad práce Odry
Petr Kučerka, ředitel, Charita Odry
Jakub Mateiciuc, majitel firmy, AC AERO, s.r.o.
Petr Mlčoch, tajemník MěÚ Odry

Pracovní skupina Bezpečnost a prevence kriminality (sloučena s komisí prevence kriminality)

Libor Helis, místostarosta, Město Odry
Josef Hladný, ředitel, ZŠ Komenského, Odry
Miroslava Hrčková, vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Odry
Vladimír Kramoliš, vedoucí obvodního oddělení Policie ČR, Odry
Iris Pavelková, Charita Odry
Daniel Rýdel, velitel, Městská policie Odry

BYDLENÍ, DLUHY A FINANČNÍ GRAMOTNOST

1. Prevence zadlužování nájemníků a podpora schopnosti udržet si bydlení

Město Odry trápí vysoká zadluženost obyvatel městských bytů. Vznik dluhů na nájemném často souvisí s nedostatečnými schopnostmi hospodařit s finančními prostředky a plnit si povinnosti spojené s nájmem bytu. V některých případech dluhy zapříčiňuje i změna výše dávek zasílaných Úřadem práce na účet pronajímatele, na kterou nájemník včas nereaguje.

Tuto situaci je možné z části řešit prostřednictvím terénní práce s nájemníky bytů (pomoc s hlídáním plateb, zprostředkování komunikace se správcem bytů, městem i pracovištěm Úřadu práce, dojednáním návaznosti na další sociální a jiné služby, např. odborné dluhové poradenství).

Priorita	1 Prevence zadlužování nájemníků a podpora schopnosti udržet si bydlení
Opatření	1.1 Zahájení a udržení terénní sociální práce s dlužníky na nájemném v městských bytech
Popis opatření / harmonogram	a) Nastavení principů práce terénního sociálního pracovníka MěÚ a výměny informací mezi Oderskou městskou společností, pracovištěm Úřadu práce a terénním sociálním pracovníkem MěÚ (zahájení v r. 2013, průběžně) b) Vytipování nájemníků vhodných pro spolupráci s terénním sociálním pracovníkem a určení intenzity podpory u jednotlivých případů (zahájení v r. 2013, průběžně) c) Zahájení terénní sociální práce s nájemníky (zahájení v r. 2013, průběžně) d) Udržení (a rozšíření) terénní práce v rámci projektu MSK / dotačního titulu Úřadu vlády ČR (od r. 2014)
Možné zdroje financování	dotace Úřadu vlády ČR, individuální projekt MSK
Finanční náročnost	cca 55 000 Kč měsíčně (v závislosti na úvazcích)
Realizátor	OSV, NNO vybraná v rámci výběr.řízení
Indikátory	počet úvazků terénních pracovníků, počet klientů
Dopady	lepší informovanost obyvatel o možnostech řešení jejich životních situací, snižování dluhů na nájmu, méně případů vystěhování
Nová/stávající služba	nová

Priorita	1 Prevence zadlužování nájemníků a podpora schopnosti udržet si bydlení
Opatření	1.2 Využívání institutu zvláštního příjemce doplatku na bydlení
Popis opatření / harmonogram	a) Uzavření (neformální) dohody mezi Oderskou městskou společností a pracovištěm Úřadu práce o využívání institutu zvláštního příjemce u nájemníků, u kterých hrozí zneužívání dávky a následné zadlužování (2.pololetí 2013) b) Zahájení využívání institutu zvláštního příjemce (2.pololetí 2013)
Možné zdroje financování	-
Finanční náročnost	-
Realizátor	ÚP, OMS
Indikátory	počet klientů s institutem zvláštního příjemce dávky HN
Dopady	částečné omezení vzniku dluhů na nájemném
Nová/stávající služba	nová

2. Dostupnost krizového bydlení s doprovodným sociálním programem

V Odrách neexistuje alternativa k městským nájemním bytům pro ty občany, kteří nejsou schopni si nájemní bydlení dlouhodobě udržet, nebo nemají možnost klasický nájemní byt získat. Už v minulosti proto vznikly návrhy na zřízení nižšího stupně sociálního bydlení v Odrách. V případě vzniku takového zařízení (malometrážní byty, ubytovna, azylový dům) je ovšem nezbytné zajistit pro jeho obyvatele, kteří budou takto nakumulováni v jednom místě, doprovodnou sociální práci a možnost postupu do navazujícího bydlení.

Priorita	2 Dostupnost krizového bydlení s doprovodným sociálním programem
Opatření	2.1 Zahájení jednání o vzniku krizového bydlení s doprovodným programem
Popis opatření / harmonogram	a) vymezení cílové skupiny, kapacity zařízení a podmínek pro ubytování (1.čtvrtletí 2014) b) vytipování vhodné lokality/objektu pro tento účel (1.čtvrtletí 2014) c) sestavení projektového záměru a volba zdroje jeho <i>financování (dle aktuálních dotačních titulů)</i> d) technická realizace (zatím není možné určit) e) zajištění sociální práce s budoucími obyvateli zařízení (zatím není možné určit) f) zahájení provozu (zatím není možné určit)

Možné zdroje financování	strukturální fondy EU, MPSV, MSK, Město Odry
Finanční náročnost	v závislosti na zvoleném řešení
Realizátor	Město Odry, NNO
Indikátory	počet nově vzniklých ubytovacích kapacit (lůžek, pokojů, bytů)
Dopady	rozšíření možností sociálního bydlení ve městě
Nová/stávající služba	nová

3. Podpora vzdělávání ve finanční gramotnosti a dostupnost kvalitního dluhového poradenství

Pracovníci města a dalších místních organizací se setkávají s velmi nízkou finanční gramotností osob žijících v chudobě nebo ohrožených chudobou. Je velmi častým jevem, že osoby s nízkým vzděláním a velmi malým rodinným rozpočtem jsou náchylní k využívání nevýhodných finančních produktů, nebo k nákupu předražených produktů a služeb. V některých případech zase předlužení klienti hledají pomoc u neseriózních oddlužovacích firem, které za nekvalitní a v konečném důsledku pro klienta zbytečné služby inkasují nemalé finanční částky.

V této oblasti je nezbytné prvotní zmapování skutečné situace a poptávky po jednotlivých druzích pomoci, které je možné provést i v okolních městech a obcích regionu a případnou odbornou službu pak sdílet.

Priorita	3 Podpora vzdělávání ve finanční gramotnosti a dostupnost kvalitního dluhového poradenství
Opatření	3.1 Vznik dluhové poradny a zahájení vzdělávání ve finanční gramotnosti
Popis opatření / harmonogram	a) Zmapování potřeb v oblasti finanční gramotnosti (probíhající aktivity na školách aj.) a poptávky po dluhovém poradenství, včetně okolních měst (Vítkov, Budišov n. Budišovkou, Fulnek) (3. a 4. čtvrtletí 2013) b) Sledování dotačních titulů podporujících finanční gramotnost (průběžně) c) Realizace vzdělávacích programů pro děti i dospělé (od 1.pololetí 2014) d) Vznik dluhové poradny, případně výjezdní dluhové poradny (možná dohoda s dalšími městy) (od 1.pololetí 2014)
Možné zdroje financování	nadace bank, strukturální fondy EU, MSK, MPSV, Město Odry

Finanční náročnost	zatím není možné určit (v závislosti na pracovních úvazcích poradny)
Realizátor	NNO, Město Odry, základní školy, ÚP
Indikátory	nový vzdělávací program pro žáky škol, dostupné dluhové poradenství v Odrách
Dopady	snižování zadluženosti občanů, lepší řešení situací spojených se zadlužením, šíření osvěty v oblasti finančních produktů, jejich specifikách a rizikách a hospodaření domácnosti mezi mladou generací
Nová/stávající služba	nová

Další možná opatření v oblasti:

- Asistenti prevence kriminality
- Nastavení systému prostupného bydlení: krizové (ubytovna, azylový dům), tréninkové (městské byty se sociální asistencí), samostatné (městské byty s minimální nebo žádnou asistencí)

VZDĚLÁVÁNÍ A VOLNÝ ČAS

1. Práce s neorganizovanou mládeží a zajištění nabídky smysluplného trávení volného času

Město Odry řeší již několik let potřebu nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (NZDM), kde by mohli trávit svůj volný čas mladí lidé (nejen) ze sociálně slabých rodin, kteří v mimoškolním čase dosud nenavštěvují žádný z kroužků nebo sportovních klubů, případně již dokončili základní školní docházku a nenavštěvují další stupeň vzdělávání. Záměr vzniku NZDM je obsažen ve strategických materiálech města. Městem byly vytipovány vhodné prostory, kterými je bývalá diskotéka Manhattan na Nádražní ulici v Odrách, ke které náleží také venkovní prostory vhodné k dalšímu sportovnímu a jinému volnočasovému využití (jedná se o areál bývalé mateřské školy).²

Jako předstupeň fungujícího NZDM se nabízí terénní práce s mladými lidmi přímo na ulici a na místech, kde se pohybují a kde svůj volný čas zatím tráví. Zároveň jsou již ve městě k dispozici sportoviště a hřiště, které je již nyní možné využívat, ale dle dosavadních zkušeností není příliš vhodné, pokud mladí lidé tato místa využívají zcela neorganizovaně (vandalismus, „obsazení“ hřiště pouze jednou skupinou mladých, nevyužívání hřiště ke svému původnímu účelu). Úkolem animátora volného času by tedy bylo trávení volného času mezi neorganizovanou mládeží v jejich aktuálním prostředí, příprava a organizování jednorázových i pravidelných sportovně-kulturních aktivit pro tyto mladé lidi (ve spolupráci s místními organizacemi), dohled nad bezproblémovým a bezpečným provozem hřišť a základní sociální poradenství této cílové skupině a nakontaktování na odborné sociální služby řešící jejich možné aktuální problémy – domácí násilí, drogy, problémy v rodině či škole, atd. Po vzniku NZDM v Odrách by se tento animátor volného času mohl stát terénním pracovníkem tohoto zařízení, který by dále kontaktoval potencionální mladé klienty NZDM (depistáž) a řešil jejich problémy přímo v terénu. Dále by také organizoval sportovní a kulturní činnost, která by se neodehrávala přímo v prostorách NZDM.

Ve městě Odrách jsou k dispozici hřiště, která jsou využívána dětmi a mladými lidmi a která potřebují úpravy, jako například oplocení, nebo doplnění herních prvků. Město má zároveň vizi vybudování moderního skateparku v areálu bývalého a dnes již nevyužívaného kluziště. Řešení modernizace hřišť a vznik skateparku je obsaženo v aktuálním městském Plánu prevence kriminality.

² Město Odry podalo v dubnu 2013 projektovou žádost do výzvy IOP (6.3.1b - služby v oblasti sociální integrace) na úpravu a vybavení stávajících prostor vyhrazených k tomuto účelu. Aktuální situace (srpen 2013) s čerpáním operačních programů ovšem nedává příliš velké šance pro úspěch této projektové žádosti, ASZ proto připravuje další varianty – např. spolupracuje s Moravskoslezským krajem na přípravě individuálního projektu na podporu služeb sociální integrace.

V rámci pracovní skupiny „Vzdělávání a volný čas“ vznikl návrh na zpracování ucelené nabídky volnočasových aktivit, které jsou již nyní v Odrách nabízeny (školy, centrum volného času, sdružení). K následné prezentaci nabídky by pak měla sloužit nová verze městského webu, případně také tištěné vydání katalogu volnočasových aktivit. Vzhledem k charakteru cílové skupiny (děti a mladí lidé, včetně osob ze sociálně vyloučeného prostředí) je dobré zvážit také další formy informování (sociální sítě, informace prostřednictvím streetworkera atd.).

Priorita	1 Práce s neorganizovanou mládeží a zajištění nabídky smysluplného trávení volného času
Opatření	1.1 Vznik nízkoprahového zařízení pro děti a mládež v Odrách
Popis opatření / harmonogram	Proces vzniku zázemí pro NZDM je aktuálně ve fázi čekání na vyhodnocení projektové žádosti z Integrovaného operačního programu. Zahájení činnosti NZDM nicméně bude možné i v případě realizace individuálního projektu Moravskoslezského kraje, který počítá s vyhrazením finančních prostředků na provoz nízkoprahového zařízení v Odrách v období 01/2014 – 06/2015.
Možné zdroje financování	individuální projekt MSK, strukturální fondy EU, MPSV, Město Odry
Finanční náročnost	cca 80 000 Kč měsíčně (v závislosti na úvazcích a rozsahu činnosti), investice do zázemí dle zvolené varianty a rozsahu
Realizátor	ORM, LK, vedení města Odry, NNO vybraná ve výběrovém řízení
Indikátory	existence a provoz NZDM, využívání kapacity NZDM
Dopady	vyplnění volného času dětí a mládeže ze sociálně slabých rodin, prevence kriminality a vandalizmu, prevence rizikového jednání osob z cílové skupiny
Nová/stávající služba	nová

Priorita	1 Práce s neorganizovanou mládeží a zajištění nabídky smysluplného trávení volného času
Opatření	1.2 Práce s dětmi a mládeží na ulici (streetwork)
Popis opatření / harmonogram	a) Jednání o konkrétní podobě a obsahu této práce a zapojení místních organizací (1.pololetí 2014) b) Příprava projektových žádostí (dle konkrétního modelu práce) c) Zahájení činnosti (v průběhu roku 2014)
Možné zdroje financování	MŠMT, MSK, MPSV, Město Odry
Finanční náročnost	v závislosti na zvoleném řešení

Realizátor	NNO, případně provozovatel plánovaného nízkoprahu
Indikátory	pracovník/dobrovolník pracující s dětmi a mládeží
Dopady	podpora dětí a mládeže ve smysluplných aktivitách v jejich volném čase
Nová/stávající služba	nová

Priorita	1 Práce s neorganizovanou mládeží a zajištění nabídky smysluplného trávení volného času
Opatření	1.3 Zvýšení informovanosti o volnočasových aktivitách ve městě
Popis opatření / harmonogram	a) Volba komunikačního kanálu (webový katalog, sociální sítě) (4.čtvrtletí 2013) b) Vytvoření dotazníku pro sběr informací o organizacích a jejich nabídce (4.čtvrtletí 2013) c) Realizace sběru informací a sestavení nabídky (4.čtvrtletí 2013) d) Publikace nabídky volnočasových aktivit na internetu (4.čtvrtletí 2013) e) Pravidelná aktualizace nabídky (průběžně)
Možné zdroje financování	Město Odry
Finanční náročnost	v závislosti na zvoleném řešení (některá nevyžadují finanční prostředky)
Realizátor	OKŠ
Indikátory	veřejně dostupný katalog volnočasových aktivit
Dopady	lepší informovanost o nabízených aktivitách, zvýšení zájmu o aktivity
Nová/stávající služba	nová

2 Práce s rodinami ve spádových oblastech Oder

Klub Zvoneček Odry (provozovaný Asociací rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, o.s.) poskytuje terénní sociální službu prevence Sociálně aktivizační služby pro rodiny v rodinách s dětmi, které jsou již v evidenci OSPODu a hrozí např. odnětí dětí z rodiny, nebo se jedná o neúplné rodiny, pěstounské rodiny). Tato sociální služba již významně pomáhá problémy rodin řešit a eliminovat tak, aby prostředí a podmínky pro děti byly přijatelné. Problematická je ovšem dostupnost těch klientských rodin, které žijí mimo samotné město Odry (např. v městských částech

Oder a dalších okolních obcích) terénním pracovníkem služby. Vzhledem k malé frekvenci hromadné dopravy do okolních menších obcí je doprava sociálních pracovníků za klienty tímto způsobem časově velmi neefektivní a osobní automobil Klub Zvoneček nevlastní. Problémem Zvonečku není jen samotná absence automobilu, ale zejména prostředků na jeho provoz.

Priorita	2 Práce s rodinami ve spádových oblastech Oder
Opatření	2.1 Zajištění dostupnosti sociální služby SAS pro rodiny v městských částech Oder a ve spádových obcích
Popis opatření / harmonogram	a) Sledování vhodných dotačních výzev (<i>průběžně</i>)
Možné zdroje financování	MPSV, MSK, Město Odry, nadace
Finanční náročnost	20 000 Kč / rok (úhrada cestovních náhrad pracovníků za využívání vlastního automobilu)
Realizátor	Klub Zvoneček
Indikátory	Finanční prostředky na úhradu cestovních nákladů, zvyšující se počet klientských rodin z okolí Oder
Dopady	zajištění základní dostupnosti služby pro klienty v některých obcích, vyšší efektivita práce
Nová/stávající služba	stávající

3 Prevence neúspěšnosti ve vzdělávání

Děti, které vyrůstají v prostředí dlouhodobé chudoby a sociálního vyloučení, mívají potíže při nástupu do základní školy. Kvůli svému prostředí mají často omezenou schopnost pozornosti a paměti a špatnou znalost češtiny. Praxe i výzkumy přitom ukazují, že pokud tyto děti před nástupem na základní školu chodily do mateřské školy, mohou v první třídě podávat výkony srovnatelné s výkony jejich vrstevníků. Chybějící docházku do mateřské školy může částečně nahradit docházka do tzv. přípravné třídy.³

Učitelé oderských základních škol i členové pracovní skupiny Vzdělávání a volný čas považují za potřebné zřízení přípravné třídy (pravděpodobně společné pro obě místní ZŠ) a tento nástroj považují za nejrealnější možnost přípravy dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v Odrách. Bude proto provedeno šetření potřebnosti této

³ Příručka pro obce - svazek „Vzdělávání“ str. 13, ASZ 2012

třídy, následně bude podána žádost o souhlas se zřízením této třídy na krajský úřad MSK a dle skutečného zájmu bude rozhodnuto o otevření nebo neotevření třídy. O případném dofinancování přípravné třídy, pokud by se nenaplnila 14 dětmi (potřebný počet žáků dle výpočtu odboru školství), by muselo rozhodnout Zastupitelstvo města. Při zjišťování potenciálního počtu žáků je možné vycházet jednak z počtu dětí, které na ZŠ u zápisu dostaly odklad nástupu do 1.třídy, dále z informací od OSPODu a dalších terénních pracovníků (SAS pro rodiny), nebo také z informací mateřských škol, které znají situaci rodin (např. ví o sourozencích dětí navštěvujících školku).

Dalším významným problémem, se kterým se potýká komunita osob ohrožených sociálním vyloučením, je fakt, že děti po ukončení základní školní docházky často nastupují do evidence úřadu práce, nikoliv k dalšímu vzdělávání na středních školách nebo učilištích. S těmito absolventy se setkává zejména oderská ZŠ Komenského, která připravila projektový záměr „metodika zachytné sítě“, který bude mít za úkol napomáhat absolventům ZŠ, kteří často nemají podporu v rodině, hledat možnosti dalšího vzdělávání a bude je provádět procesem přihlášení se a nástupu na střední školu nebo učiliště. Zároveň bude v kontaktu i s těmi, kterým hrozí předčasné opuštění střední školy, nebo již školu opustili a v případě jejich zájmu jim bude napomáhat tuto situaci řešit. Bude jednáno o rozšíření současného projektového záměru na působnost na obou místních základních školách.

Priorita	3 Prevence neúspěšnosti ve vzdělávání
Opatření	3.1 Jednání o vzniku přípravné třídy pro děti z oderských základních škol
Popis opatření / harmonogram	a) Podání žádosti o zřízení třídy na KrÚ Moravskoslezského kraje (4.čtvrtletí 2013) b) Zjišťování počtu potencionálních žáků pro tuto třídu (2.čtvrtletí 2014) c) Jednání o otevření třídy v závislosti na počtu žáků (3.čtvrtletí 2014)
Možné zdroje financování	MŠMT, Město Odry
Finanční náročnost	dle počtu žáků a mzdového zařazení pedagogického zaměstnance
Realizátor	OKŠ
Indikátory	otevřená přípravná třída
Dopady	vyšší úspěšnost dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí po nástupu do prvního ročníku základní školy
Nová/stávající služba	nová

Priorita	3 Prevence neúspěšnosti ve vzdělávání
Opatření	3.2 Vznik pozice metodika záchytné sítě
Popis opatření / harmonogram	a) Úprava současného projektového záměru na působnost na obou ZŠ (do konce roku 2013) b) Sledování vhodných dotačních výzev (MŠMT, MV ČR) (průběžně) c) Zahájení činnosti metodika/metodiků (v průběhu roku 2014)
Možné zdroje financování	MŠMT, MV ČR
Finanční náročnost	cca 50 000 Kč / rok (dle rozsahu projektu)
Realizátor	místní ZŠ
Indikátory	vznik pozice metodika záchytné sítě na jedné nebo obou ZŠ
Dopady	vyšší úspěšnost žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí při přechodu na střední školy a učiliště, prevence předčasného opouštění vzdělávacího proudu
Nová/stávající služba	nová

ZAMĚSTNANOST

1. Práce s obtížně zaměstnatelnými osobami ze sociálně vyloučeného prostředí a dlouhodobě nezaměstnanými - prevence neúspěchu v zaměstnání a jeho následné ztráty, poskytování podpory zaměstnavatelům

Odry trápí vysoká nezaměstnanost, která se týká z velké části právě osob s nízkou kvalifikací a vzděláním. Zároveň zde fungují zaměstnavatelé, kteří v rámci sociálního podnikání tyto osoby zaměstnávají a pracovní příležitosti pro tuto cílovou skupinu nabízí také některé další místní firmy.

Pro dlouhodobě nezaměstnanou osobu s nízkým vzděláním je ale často složité projít procesem aktivního hledání práce, vyjednávání se zaměstnavatelem a následnou administrativou spojenou s nástupem do legálního zaměstnání. Zároveň tato služba řeší problémy spojené se zapracováním a preventivně působí proti zbytečné ztrátě zaměstnání. Subjekt poskytující tyto služby může zároveň také pomáhat se zvyšováním kvalifikace klientů a zprostředkovat či přímo zajišťovat doprovodné sociální služby (SAS pro rodiny, dluhová poradna, poradenství v oblasti bydlení atd.). Ambice zajišťovat službu podporovaného zaměstnání a pracovní asistence má nedávno vzniklé o.s. Vzájemná důvěra.

Priorita	1. Práce s obtížně zaměstnatelnými osobami ze sociálně vyloučeného prostředí a dlouhodobě nezaměstnanými - prevence neúspěchu v zaměstnání a jeho následné ztráty, poskytování podpory zaměstnavatelům
Opatření	1.1 Zajištění pracovní asistence a přístupu k odbornému poradenství
Popis opatření / harmonogram	a) Zpracování projektové žádosti do výzvy B7 (Sociální inovace) ESF (2.pololetí 2013) b) Odevzdání žádosti (do 30.11.2013) c) V případě obdržení dotace zahájení činnosti (v 2.pololetí 2014)
Možné zdroje financování	strukturální fondy EU (OP LZZ Sociální inovace), případně další vhodné výzvy v budoucnosti
Finanční náročnost	cca 53 000 Kč měsíčně (bez nákladů na zřízení)
Realizátor	o.s. Vzájemná důvěra
Indikátory	vznik pracoviště propojujícího sociální a běžné firmy, pracujícího s rizikovou skupinou nezaměstnaných osob (na bázi nekomerční pracovní agentury)
Dopady	analýza pracovních příležitostí pro nekvalifikované pracovníky, prevence rizika ztráty zaměstnání, nasměrování pracovníků na vhodné sociální a jiné služby
Nová/stávající služba	nová

1.2 Dostupnost odborného dluhového poradenství

Toto opatření bude primárně řešeno v rámci oblasti „Bydlení, dluhy a finanční gramotnost“, má však významný vliv na oblast zaměstnanosti, protože velké zadlužení je obvykle jedním z důvodů, proč lidé odmítají přijmout legální práci – nechtějí o výdělek přijít v exekuci. Zadlužení občané pak nemají motivaci k hledání legálního zaměstnání.

2. Zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných

Město Odry v rámci svých projektů a veřejně prospěšných prací dává pracovní příležitosti osobám ohroženým sociálním vyloučením. V případě další podpory zaměstnanosti má možnost využít takzvané „společensky odpovědné zadávání veřejných zakázek,“ což v praxi znamená stanovení podmínky pro účastníky výběrových řízení vyhlášených městem, že při realizaci investiční zakázky zaměstnají např. 10 % osob dlouhodobě nezaměstnaných, které budou vybrány ve spolupráci s místním pracovištěm Úřadu práce a NNO. Podmínku je nutné uvést do zadávací dokumentace a do smlouvy uzavírané s dodavatelem jako tzv. „zvláštní podmínku zadavatele“. Jde o absolutní podmínku závaznou pro každého uchazeče o zakázku, nikoli o hodnotící kritérium.

ASZ bude městu nápomocna při pilotním ověření této podmínky na vhodné investiční (stavební), nebo i jiné⁴ zakázce.

Více o tomto opatření je uvedeno v samostatné příloze.

Priorita	2 Zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných
Opatření	2.1 Otestování možnosti sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek městem Odry
Popis opatření / harmonogram	a) výběr vhodné veřejné zakázky (2.pololetí 2013 – 1.pololetí 2014) b) příprava zadávací dokumentace dle parametrů opatření (v závislosti na konkrétní zakázce) c) vyhlášení veřejné zakázky (v závislosti na konkrétní zakázce) d) vyhodnocení smysluplnosti opatření (v závislosti na konkrétní zakázce, nejpozději do konce roku 2014)
Možné zdroje financování	-
Finanční náročnost	-
Realizátor	Město Odry

⁴Podmínka je využívána také pro dodavatele různých úklidových a údržbových prací – všude tam, kde je možné uplatnit pracovníky s nízkou úrovní vzdělání

Indikátory	počet sociálně odpovědně zadáných veřejných zakázek, počet dlouhodobě nezaměstnaných osob, které díky sociálně odpovědnému zadávání veřejných zakázek získaly zaměstnání
Dopady	zkušenost s legální prací a pracovní reference pro dlouhodobě nezaměstnané
Nová/stávající služba	nová

Další možná opatření v oblasti:

- Sledování aktuálních výzev v oblasti rekvalifikací a zaměstnanosti a identifikace potencionálních žadatelů v Odrách a okolí
- Využití možností projektu krajské pobočky ÚP „Příležitost dělá(t) zaměstnance“
- Informování o podmínkách absolvování rekvalifikačních kurzů a aktuální nabídky ÚP
- Inzerování volných pozemků města určených pro podnikání na webu města a jiných vhodných místech

Realizace opatření, monitoring plnění plánu a jeho aktualizace

Subjekty zodpovědné za realizaci záměrů z tohoto plánu jsou uvedeny přímo u jednotlivých opatření, pouze v několika případech zatím nebylo možné zodpovědný subjekt určit a bude tak učiněno na základě dalšího vývoje a jednání.

Monitoring plnění naplánovaných opatření může provádět každý člen Lokálního partnerství, konkrétně zodpovědný za něj bude lokální konzultant ASZ pro město Odry. Strategický plán tvoří pouze určitý rámec pro spolupráci města Oder a Agentury pro sociální začleňování. V průběhu planosti může být doplňován a aktualizován. Podněty k aktualizaci budou projednány v rámci odpovědných pracovních skupin a dále budou schváleny Lokálním partnerstvím.

První revize plnění obsahu dokumentu je naplánována na druhou polovinu roku 2014, tedy přibližně v polovině období vyhrazeného pro spolupráci města a Agentury pro sociální začleňování.

Seznam zkratek

AD	Azylový dům
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
IOP	Integrovaný operační program
KPSS	Komunitní plánování sociálních služeb
LP	Lokální partnerství
LK	Lokální konzultant
MěP	Městská policie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSK	Moravskoslezský kraj
MV ČR	Ministerstvo vnitra ČR
NNO	Nestátní nezisková organizace
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OMS	Oderská městská společnost
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSPOD	Oddělení sociálně právní ochrany dítěte
OSV	Odbor sociálních věcí
OKŠ	Odbor kultury a školství
ORM	Odbor rozvoje města
RM	Rada města
ÚP	Úřad práce
VPP	Veřejně prospěšné práce
ZM	Zastupitelstvo města

Příloha 1 – Agentura pro sociální začleňování

POSILÁNÍ:

Agentura pro sociální začleňování je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Vznikla v důsledku přetrvávající existence sociálně vyloučených lokalit v ČR a jako reakce na špatné životní podmínky jejich obyvatel.

Agentura prostřednictvím odborné metodiky podporuje partnery ve městech a obcích v zavádění dlouhodobých systémových opatření především v oblastech zaměstnanosti, vzdělávání, bydlení, bezpečnosti a zdraví, která vedou k zajištění rovného přístupu všech obyvatel obce ke zdrojům, informacím a službám a napomáhají k občanskému soužití. Agentura uplatňuje nadresortní přístup a zajišťuje přenos podnětů z místní úrovně na úroveň mezikrajskou a naopak.

CÍLOVÉ SKUPINY:

Agentura svou činnost zaměřuje především na svou primární cílovou skupinu, což jsou zejména tito systémoví aktéři (resp. jejich reprezentanti a pracovníci):

- obce (obecní a městské úřady, magistráty),
- instituce a další aktéři působící na území obce (ostatní úřady, školy, policie, nestátní neziskové organizace, zaměstnavatelé),
- krajské úřady a ústřední orgány státní správy.

Dále se Agentura zaměřuje na svou sekundární cílovou skupinu, která má přímý užitek z činnosti spolupracujících partnerů z primární cílové skupiny. Sekundární cílová skupina je definována následovně:

- obyvatelé sociálně vyloučených lokalit a další lidé ohrožení sociálním vyloučením mimo tyto lokality, především Romové,
- širší veřejnost (obyvatelé celé obce).

CÍLE:

Cíle Agentury je dosaženo, pokud obec dokáže funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s úřady, školami, neziskovým sektorem, policií, podnikateli a dalšími subjekty a při zapojení občanů.

Integrační politika obce je prováděna na ustanovené koordinační platformě, do níž jsou zapojeni všichni relevantní aktéři, a je založena na průběžně prováděné analýze sociálně vyloučené populace a na pravidelném procesu plánování a evaluace opatření. Místní aktéři mají dostatečné kapacity k získávání odborných znalostí a potřebných finančních prostředků.

Tyto procesy a politika jsou dlouhodobě udržitelné, institucionálně ukotvené a nezávislé na proměnách na politické úrovni.

Doba vymezená pro činnost Agentury v plném rozsahu je 3 roky, přičemž kromě uvedených procesních cílů jsou stanoveny i cíle v jednotlivých oblastech sociální integrace.

NÁSTROJE

Situační analýza

Popis výchozí situace sociálně vyloučené populace, identifikace hlavních mechanismů sociální exkluze, zmapování využívaných integračních opatření, posouzení jejich efektivity a určení slabých míst. Sběr kvantitativních dat, externí kvalitativní výzkum, analytické nástroje v plánovacím procesu.

Lokální partnerství

Platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců obce a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování. Základ pro veškeré aktivity Agentury v lokalitě.

Aktivizace/síťování

Aktivizace místních aktérů, podpora místních organizací, maximální využití dostupných

místních zdrojů (finančních, personálních, organizačních, intelektuálních, atd.). Posilování kapacit místních organizací k nastartování/efektivizaci procesu sociální inkluze a k zajištění udržitelnosti zahájených opatření i procesů.

Strategický plán

Koordinace tvorby strategického plánu sociálního začleňování a podpora jeho přijetí radou a zastupitelstvem obce jako závazného rozvojového dokumentu. Na přípravě plánu se podílejí všichni aktéři uvedení v cílové skupině Agentury.

Poskytování know-how a prosazování opatření ve všech klíčových oblastech, jež mají vliv na sociální začleňování, zprostředkování nejlepší praxe z dalších obcí.

Podpora realizace cílů a aktivit obsažených ve strategickém plánu, asistence partnerům při přípravě jednotlivých projektových záměrů.

Monitorování naplňování strategického plánu, jeho aktualizace a revize.

Evaluace dopadů integračních opatření.

Poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů

Agentura poskytuje poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů všem partnerům v lokálním partnerství. Agentura se zaměřuje na operační programy: OP LZZ (zejména osa 3), OP VK (zejména osa 1.2) , IOP (zejména 3.1b investice do infrastruktury sociálních služeb, 3.1c investice v oblasti sociální ekonomiky a 5.2c zlepšení prostředí v problémových sídlištích) a ROP. Agentura poskytuje poradenství při administraci projektů a podporu při realizaci Integrovaných plánů rozvoje měst.

Udržitelnost nastavené spolupráce (exit strategie)

Po dobu působení Agentury jsou posilovány kapacity především obce k zajištění převzetí procesů zajišťovaných Agenturou po jejím odchodu. Jsou připraveny varianty institucionálního zakotvení přebíraných procesů, metodické materiály a institut „vzdálené podpory“.

Práce se sekundární cílovou skupinou

Ačkoliv Agentura pracuje primárně s obcemi a dalšími institucionálními aktéry, vstupuje do kontaktu rovněž se sociálně vyloučenou populací, a to za účelem vzájemné informovanosti, zjišťování a ověřování jejich potřeb, a aktivizace cílové skupiny. Děje se tak prostřednictvím veřejných setkání, návštěvou významných společenských akcí a návštěvami v lokalitě. Kromě rovného přístupu a antidiskriminačních opatření jsou podporovány sousedské soužití, komunitní práce a snižování tenzí mezi majoritní a minoritní populací.

Příloha 2 – Udržitelnost nastavené spolupráce a procesů

Jedním ze záměrů působení Agentury pro sociální začleňování v lokalitě je, aby i po uplynutí doby⁵ vyhrazené pro vzájemnou spolupráci nadále fungovaly nástroje, které se ve spolupráci s místními aktéry podařilo zavést – lokální partnerství, strategické plánování, monitoring aktivit, evaluace.

V praxi může dojít ke spojení lokálního partnerství s již fungující pracovní skupinou nebo komisí města, komunitním plánováním sociálních služeb, případně může být lokální partnerství zachováno v původní podobě.

Důležitá tedy není samotná podoba platformy, ale její efekt – pokračování v aktivitách vedoucích k sociálnímu začleňování.

Lokální konzultant při svém působení v lokalitě pomáhá nalézt osobu, která bude schopna koordinovat další činnost lokálního partnerství, nebo obdobné skupiny, po skončení tříleté spolupráce ASZ a samosprávy. Dále také hledá eventuální možnosti zajištění finančních zdrojů k pokrytí mzdových výdajů tohoto pracovníka (například začleněním této aktivity do některého z projektů, který se v lokalitě začne realizovat).

Konkrétní možnosti zajištění exit strategie ve městě Odrách projedná lokální konzultant se členy lokálního partnerství v druhé polovině roku 2014, tedy na počátku druhé poloviny působení ASZ ve městě.

Po uplynutí 3 let přechází spolupráce města a Agentury do režimu tzv. „vzdálené podpory“, kdy je městu nadále k dispozici kontaktní osoba (většinou lokální konzultant, který ve městě působil) pro telefonické a e-mailové konzultace. V případě potřeby jsou městu k dispozici experti ASZ pro řešení konkrétních situací, zejména spojených s udržením nastavených procesů (např. projektové poradenství při realizaci projektu připraveného za spolupráce s ASZ).

⁵ Standardně se jedná o dobu 3 let, v Odrách tedy jde o období let 2013-2015

Příloha 3 – Sociálně odpovědné veřejné zakázky

1) ZAPOJENÍ 10 % DLOUHODOBĚ NEZAMĚSTNANÝCH DO ZAKÁZEK

Nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění zakázky, přijme dodavatel do pracovního poměru z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, a to minimálně na dobu celého trvání plnění veřejné zakázky.

Vítězný uchazeč předloží do 1 týdne od oznámení o výběru nejvhodnější nabídky, nejpozději však před uzavřením smlouvy, seznam osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah v souvislosti s plněním zakázky, potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění zakázky podílet.

V případě nedoložení výše uvedených dokladů a nesplnění podmínky ve smyslu § 44 odst. 10 zákona o VZ, nebude s uchazečem uzavřen smluvní vztah a bude jednáno o uzavření smluvního vztahu s uchazečem druhým v pořadí v souladu se zněním § 82 odst. 3 zákona o VZ.

2) ZAPOJENÍ SOCIÁLNÍCH PODNIKŮ DO ZAKÁZEK

Ve smyslu § 44 odst. 10 zákona zadavatel požaduje, aby dodavatel splnil podmínku zaměstnávání 30 % osob se zdravotním postižením či osob sociálně znevýhodněných z celkového počtu zaměstnanců. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Pro účely splnění podmínky se počty osob zdravotně postižených a sociálně znevýhodněných v rámci jednoho zaměstnavatelského subjektu sčítají.

Dodavatel prokáže, že zaměstnává osoby se zdravotním postižením podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Skutečnost, že dodavatel či subdodavatel zaměstnává osoby se zdravotním postižením, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzeními nebo rozhodnutími orgánu sociálního zabezpečení, která se týkají osob se zdravotním postižením.

Dodavatel prokáže, že zaměstnává osoby sociálně znevýhodněné dle § 33 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Tuto podmínku může dodavatel splnit též prostřednictvím subdodavatele. Skutečnost, že dodavatel či subdodavatel zaměstnává osoby sociálně znevýhodněné, musí být dodavatelem uvedena v nabídce společně s potvrzením krajské pobočky Úřadu práce ČR o tom, že v průběhu 12 měsíců před podáním nabídky byly tyto osoby uchazeči o zaměstnání, jimž Úřad práce věnoval zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání.

Pro zjištění celkového počtu zaměstnanců je rozhodný průměrný čtvrtletní přepočtený počet zaměstnanců podle § 11 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Dodavatel doloží přepočtený stav zaměstnanců spolu s nabídkou.

Pro potřeby prokazování zaměstnávání osob z cílové skupiny vydá místní pracoviště ÚP potvrzení o evidenci rozšířené o doplňující informaci - *podle zákona 435/2004 Sb. , §33 je uchazeči věnována zvýšená péče z důvodu péče o dítě, invalidity, věku nad 50 let, dlouhodobé evidence, atd.*

Dokument bude vydán uchazeči osobně, případně jej obdrží poštou a následně jej předá svému zaměstnavateli - dodavateli.

Příloha 4 - Projekt „Příležitost dělá(t) zaměstnance“

Registrační číslo: CZ.1.04/2.1.00/70.00051
Rozpočet: 74 651 902,- Kč
Doba realizace: 1. květen 2013 až 31. srpen 2015
(aktivity pro cílovou skupinu plánovány cca od září 2013)

Popis projektu

Projekt svou náplní přímo podporuje činnosti zaměřené na pomoc se zařazením do pracovního poměru osob, které žijí ve vyloučených lokalitách. Ve vymezených problémových obytných zónách Moravskoslezského kraje žije vysoký počet obyvatel produktivního věku, kteří vykazují charakteristiky sociálního vyloučení nebo jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženi. Prostředí, ve kterém tyto osoby žijí, pro ně představují jak vnější, tak vnitřní bariéry na cestě jejich dalšího rozvoje a integrace do pracovního procesu.

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je vytipovat vhodné uchazeče splňující podmínky cílové skupiny, podpořit je v dalším rozvoji prostřednictvím individuálního přístupu, motivačních aktivit, poradenství, profesního vzdělávání, terénní asistence a integrovat je do pracovního procesu.

Základním principem projektu je poskytnutí intenzivní individuální pomoci jak jednotlivcům, tak celým rodinám žijícím ve znevýhodněném prostředí sociálně vyloučených lokalit a zabezpečení komplexních služeb vedoucích k získání zaměstnání a podpoře pracovních míst. Nedílnou součástí projektu je terénní práce zajištěná odbornými pracovníky nevládních neziskových organizací, kteří mají znalosti o potřebách osob žijících v daných oblastech s cílem odstranit bariéry bránící vstupu do zaměstnání a zejména formou osobní konzultace přispět k řešení problémů a motivovat ke vzdělání.

Cílová skupina

Cílovou skupinou projektu jsou uchazeči a zájemci o zaměstnání evidováni na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách Moravskoslezského kraje.

Jedná se o osoby, které jsou sociálním vyloučením již postiženy nebo jsou sociálním vyloučením bezprostředně ohroženy. Stigmatizace prostředím, v němž tyto lidé žijí, má vliv na jejich ztížené postavení na trhu práce.

Do projektu bude zařazeno celkem 200 osob z cílové skupiny.

Zdroj:

http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/msk/projekty_esf/realizovane_projekty/prilezitost_dela_t_zaměstnanec